

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 23. november 2011
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Karoline Normann
Sagsnr.: 2011-0032-0063
Dok.: 266603

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 87 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 28. oktober 2011. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Tom Behnke (KF).

Morten Bødskov

/

Carsten Kristian Vollmer

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 87 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen omdelt på REU alm. del - bilag 57 om videointerview af børn i retssager, herunder bedes ministeren redegøre om oplysningerne i sagen giver anledning til ændrede procedurer.”

Svar:

I den omtalte henvendelse peger en far til en 3-årig pige på nogle forskellige forhold i forbindelse med politiets håndtering af sager om seksuelle krænkelser af børn, herunder for så vidt angår den måde, som politiet udfører videoafhøring på i sådanne sager.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten. Det fremgår af udtalelsen, at Rigsadvokaten ikke er bekendt med den konkrete sag vedrørende den pågældende 3-årige pige.

Rigsadvokaten har mere generelt om videoafhøring oplyst følgende:

”1. Beviserne i en straffesag skal som udgangspunktet føres direkte for den dømmende ret. Som en undtagelse herfra følger det dog af retsplejelovens § 872, at politiets afhøring af et barn kan benyttes som bevis under hovedforhandlingen, når afhøringen er optaget på video (videoafhøring). Denne ordning sikrer således, at et barn ikke skal afgive forklaring i retten, hvis politiet har foretaget en videoafhøring af barnet.

For at kunne anvende videoafhøringen af et barn som bevis under hovedforhandlingen i retten er det en betingelse, at forsvaren for den mistænkte eller sigtede har været til stede under politiets afhøring af barnet. Det følger af retsplejelovens § 745 e. Den, der er mistænkt eller sigtet, har ikke adgang til at overvære videoafhøringen. Den pågældende skal snarest muligt have adgang til sammen med sin forsvarende at gennemse videooptagelsen hos politiet. Hvis den, der er mistænkt eller sigtet, eller dennes forsvarende ønsker, at barnet skal genafhøres, skal begæring herom fremsættes snarest muligt herefter.

2. Ifølge forarbejderne til bestemmelserne i retsplejelovens § 872 og § 745 e om videoafhøring af børn – der blev indsat ved lov nr. 228 af 2. april 2003 – er udgangspunktet, at videoafhøring kan benyttes som bevis i en straffesag i stedet for en indenretlig forklaring under selve hovedforhandlingen, hvis der er tale om afhøring af et barn på 12 år eller derunder.

Politiet kan foretage videoafhøring af et barn, hvis forældremyndighedsindehaveren ikke modsætter sig det. Hvis der er to

indehavere af forældremyndigheden, og den ene af disse er mistænkt/sigtet for et seksuelt overgreb mod barnet, vil politiet kunne fortage afhøringen af barnet, hvis den anden forældremyndighedsindehaver ikke modsætter sig dette.

3. Rigsadvokaten har i rigsadvokatmeddelelse nr. 2/2007 fastsat nærmere retningslinjer for behandlingen af sager om seksuelt misbrug af børn og videoafhøring af børn i sådanne sager. Retningslinjerne er bl.a. fastsat på baggrund af tilkendegivelser i ovennævnte betænkning nr. 1420/2002 om gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn.

Det fremgår af afsnit 5 i retningslinjerne, at videoafhøringer af børn i sædelighedssager skal foretages af særligt uddannede polititjenestemænd, og at der under afhøringen skal benyttes særligt indrettede lokaler.

Det fremgår endvidere, at den polititjenestemand, der skal foretage videoafhøringen, skal have en grundig orientering om sagen og om barnets personlige forhold og have adgang til sagens akter.

Det anbefales endvidere, at forberedelsen af barnet på videoafhøringen foretages af den polititjenestemand, der senere skal afhøre barnet, således at barnet kan føle sig mere tryk ved under afhøringen at tale med en person, som det er blevet præsenteret for tidligere. Det anføres i den forbindelse, at det kan det være af afgørende betydning for afhøringen, at polititjenestemanden – eventuelt ved et besøg hos barnet i hjemmet (hjemmebesøg) – har truffet barnet forud for afhøringen og haft lejlighed til at danne sig et indtryk af barnet og dets sproglige udvikling. Polititjenestemanden og barnet må forud for videoafhøringen ikke tale om selve sagen. Det er polititjenestemanden, der i hver enkelt tilfælde vurderer, hvor lang tid det er nødvendigt at afsætte til et eventuelt hjemmebesøg.

4. Seksuelle overgreb mod børn er en alvorlig forbrydelse, og en anmeldelse eller mistanke herom søges derfor hurtigst muligt af- eller bekræftet, herunder ved (video)afhøring af barnet. I praksis gennemføres der videoafhøringer af børn ned til 4-års alderen, og i særlige tilfælde ned til 3-års alderen, hvis polititjenestemanden, der skal afhøre barnet, konkret vurderer, at barnet har den sproglige og forståelsesmæssige formåen.

Formålet med en hurtig gennemførelse af videoafhøringen er endvidere at sikre barnets hukommelse om forholdet, og at skåne barnet for at blive afhørt på et tidspunkt, hvor en eventuel behandling af barnet er i gang. Herudover kan en afhøring af barnet inden for kort tid efter anmeldelsen være med til at mindske risikoen for påvirkninger af barnet fra andre.

Politiet underretter kommunen, når en person under 15 år som forurettet eller vidne skal afhøres i en sag om seksuelle overgreb, idet kommunen i disse tilfælde har pligt til at sende en repræsentant til afhøringen, jf. § 4 i bekendtgørelse nr. 79 af 4. februar 1998 om kommunens bistand til børn og unge i forbindelse med uden- og indenretlig afhøring. Repræsentantens rolle er at støtte barnet og sikre, at afhøringen foregår med den skånsomhed, der er afpasset sagens karakter og barnets alder, jf. bekendtgørelsens § 5.

I sager, hvor der er formodning om, at et barn har været udsat for et seksuelt overgreb, beskikkes der som altovervejende hovedregel en bistandsadvokat for barnet, jf. retsplejelovens § 741 a. Bistandsadvokatens opgave er at støtte og bistå barnet under sagens behandling. Bistandsadvokaten har i den forbindelse bl.a. adgang til at overvære afhøringer af barnet, herunder videoafhøringer, jf. § 741 c, stk. 1.

5. I forbindelse med videoafhøring af et barn i en sag om mulige seksuelle overgreb er den polititjenestemand, der afhører barnet, selvsagt meget opmærksom på, at afhøringen foregår med den fornødne hensyntagen til barnet, herunder i lyset af barnets alder og modenhed samt karakteren af det overgreb, der kan være tale om. Hertil kommer, at der som nævnt både vil være en repræsentant for de sociale myndigheder og en bistandsadvokat til stede med henblik på at støtte og bistå barnet.

Det følger af ovennævnte rigsadvokatmeddelelse, at det normalt kun er barnet og afhøreren, der er til stede i afhøringslokalet. Hvis der er et særligt behov for at styrke barnets tryghed, kan der dog tillige være en ”tryghedsskabende person” til stede i afhøringslokalet, f.eks. en pædagog fra barnets dagsinstitution eller en bedsteforælder, som ikke forventes senere at skulle afgive vidneforklaring.

Det skal derimod undgås, at den person, der skal skabe tryghed for barnet, er en person, som eventuelt senere skal afgive forklaring i retten, f.eks. en af barnets forældre. Det følger således af retsplejelovens § 182, at personer, der skal afhøres som vidner under en straffesag, ikke må høre forklaringer af andre vidner. Dette gælder også forældre til børn, der har været udsat for seksuelle overgreb, og som skal føres som vidner under straffesagen. En forælders tilstedeværelse under afhøringen vil endvidere kunne have indflydelse på barnets forklaring ved, at barnet ikke vil eller ikke kan forklare om det passerede i sine forældres påhør.

6. Herudover følger det af bestemmelsen i retsplejelovens § 745 e, at det kun er den mistænkte eller sigtede og dennes forsvarer, som efterfølgende har adgang til gennemse videooptagelsen med henblik på at drøfte, om der skal fremsættes begæring om genafhøring. Forældre til et barn, som er blevet vi-

deoafhørt af politiet, har således ikke adgang til at gennemse videooptagelsen. Det skyldes som nævnt, at barnets forældre muligvis skal afhøres som vidner under straffesagen og derfor ikke må høre barnets vidneforklaring, ligesom barnets forklaring ved en eventuel genafhøring vil kunne påvirkes af, at forældrene efter gennemsyn af den første videoafhøring har talt med barnet om afhøringen.”

Det tilføjes, at jeg af principielle grunde ikke finder, at jeg som justitsminister bør gå nærmere ind i politi og anklagemyndigheds håndtering af en konkret straffesag.

Samtidig er der ingen tvivl om, at sager om seksuelt misbrug af børn udgør en stor belastning for de berørte børn og deres familier. Derfor er det naturligvis vigtigt, at der løbende følges op på håndteringen af sådanne straffesager, herunder med henblik på at sikre den mest hensigtsmæssige fremgangsmåde i forbindelse med afhøring af ofre.

Som det fremgår af Rigsadvokatens udtalelse, er regelgrundlaget og retningslinjerne for behandlingen af sager om seksuelt misbrug af børn og videoafhøring af børn i sådanne sager udtryk for en helt central afvejning af på den ene side mistænktets retssikkerhed og på den anden side hensynet til barnet. Det er min opfattelse, at regelsættet på dette punkt afspejler en hensigtsmæssig balance, og jeg finder således ikke umiddelbart anledning til at tage initiativ til ændringer heraf.